

Jaarverslag
2017
en
Onderzoeksprogramma
2018
van de
Rekenkamercommissie
Waterschap Hollandse Delta

Ridderkerk, 12 februari 2018

Inhoud

Hoofdstuk 1 Inleiding	3
Hoofdstuk 2 Onderzoeken en Activiteiten	3
2.1 Werkwijze onderzoeksanpak bijgesteld	3
2.2 Onderzoek kaderstellende en controlerende VV inzake Kaderrichtlijn Water (KRW)	3
2.3 Onderzoek naar Technische Automatisering	5
2.4 Lidmaatschap NVRB en deelname aan Waterkring	6
Hoofdstuk 3 Budgetoverzicht 2017	7
Hoofdstuk 4 Onderzoeksprogramma 2018	8
Nawoord van de voorzitter	9

Hoofdstuk 1 Inleiding

In 2008 was WSHD een van de eerste waterschappen die op vrijwillige basis tot de oprichting van een eigen rekenkamercommissie (RKC) kwam. Al weer voor een tiende keer wordt een jaarverslag gepresenteerd. Daar beknoptheid van het jaarverslag door leden van de Verenigde Vergadering (VV) wordt gewaardeerd, is deze lijn wederom voortgezet. De RKC heeft ondanks (of wellicht dankzij) de gevoerde discussies op bestuurlijk niveau een vaste plek gekregen in het bestuurlijk bestel van Waterschap Hollandse Delta. Door op pragmatische wijze gedegen onderzoek uit te voeren draagt de RKC vanuit deze positie haar steentje bij aan het functioneren van het bestuur en de organisatie van WSHD.

Sinds 2014 is over de periodieke afstemming tussen de VV en de RKC besloten dat minimaal één keer per jaar een vast overleg met de fractievoorzitters plaats vindt. Op 15 november 2017 heeft een afstemmingsoverleg plaatsgevonden over onder andere het onderzoeksprogramma 2018 en zijn de rkc-onderzoeken van 2017 geëvalueerd.

In het overleg met de fractievoorzitters van november 2016 meldde RKC-lid de heer Schermers aan de fractievoorzitters dat hij de functie van lid van de RKC niet langer wegens persoonlijke omstandigheden zou kunnen vervullen. Zijn benoemingsperiode werd niet verlengd en de werving voor een nieuw lid werd opgestart. Dit leidde snel tot resultaat. Op 13 december 2016 werd mevrouw Ir. M. (Ria) Quapp tot nieuw lid van de RKC door de VV benoemd. Vanaf januari 2017 startte zij met haar werkzaamheden.

Samenstelling van de Rekenkamercommissie in 2017:

Naam	Functie	Periode benoeming
A.G. Hengeveld RA CMC	Voorzitter, extern	t/m april 2020
Drs. F.C. den Eerzamen RO	Lid, extern	t/m januari 2018
Mevr. Ir. M. Quapp	Lid extern	t/m oktober 2020
G. Gijzendorffen MCM	Ambtelijk extern secretaris	

Hoofdstuk 2 Onderzoeken en Activiteiten

2.1 Werkwijze onderzoeksaanpak bijgesteld

Met de komst van een nieuwe voorzitter van de RKC is de aanpak en uitvoering van de rekenkameronderzoeken bijgesteld. De leden participeren meer dan voorheen zelf in de uitvoering van de onderzoeken. De rkc-verordening sloot reeds op een dergelijke werkwijze aan. Door minder onderzoekswerkzaamheden aan externen uit te besteden, wordt de kennis van de RKC-leden over het reilen en zeilen van WSHD en de bekendheid met medewerkers van het waterschap verder vergroot. Daarnaast is er het voordeel van kostenbesparing, doordat de eigen inzet efficiënter is dan de inzet van externe onderzoekers.

2.2 Onderzoek kaderstellende en controlerende VV inzake Kaderrichtlijn Water (KRW)

In het overleg met de fractievoorzitters van 14 september 2016 werd over dit onderzoeksonderwerp gesproken. Daarna startte de RKC met een verkenning naar de

kaderstellende en controlerende rol van de VV met betrekking tot de KRW-maatregelen en mogelijke onderzoeksvragen.

De verkenning van de materie en de inhoud van de onderzoeksvragen door de leden van de RKC zelf in plaats van een extern bureau hield in dat er van meet af aan verkennende gesprekken met betrokken ambtenaren van WSHD zijn gevoerd en documenten door de leden zelf zijn doorgenomen en beoordeeld.

De hoofdvraag van dit onderzoek werd als geformuleerd:

Hoe heeft de VV van WSHD invulling gegeven aan de kaderstellende en controlerende rol inzake KRW-maatregelen in de periode 2013-2016 en is de rolinvulling voldoende geweest tegen de achtergrond van de positie van de VV bij WSHD.

Naast dit onderzoek van de RKC liep een onderzoek van het College van D&H naar de kosteneffectiviteit van KRW-maatregelen (motie van Maurik 30-6-16). Het onderzoek van de RKC kon worden gezien als een aanvulling op onderzoek van het college van D&H voor de beantwoording van de motie. Voor de VV werd het beeld completer gemaakt.

In de vergadering van de RKC van januari 2017 werden de eerste bevindingen besproken. De documentenstudie liet zien dat informatie over de voortgang van de realisatie van KRW-maatregelen versnipperd was aangeboden en er onduidelijkheid was over de beantwoording van vragen van VV-leden. Deze bevindingen hadden het gevolg dat er een duidelijke koppeling was te maken met de activiteiten die gaande waren rond de versterking van de bestuurskracht van de VV. De eerste bevindingen van de RKC werden dan ook gedeeld in de Conferentie Bestuurskracht van 20 april 2017.

Daar het onderzoek zich naar aanleiding van de documentenstudie ~~zich~~ meer ging richten op het proces van informatieverzorging dan op de inhoud en effectiviteit van de maatregelen heeft de RKC in aanvulling op de documentenstudie een web-enquête gehouden onder de leden van de VV. Er zijn 24 enquêtes verzonden. 13 VV-leden hebben de vragenlijst volledig beantwoord en waar van toepassing werden de antwoorden nader door de leden van de VV toegelicht. Daarnaast is een aantal gesprekken met enkele leden van de VV gevoerd die aan de Werkconferentie Versterking Bestuurskracht hebben deelgenomen.

Op basis van de bevindingen hebben de leden van de RKC aanbevelingen geformuleerd voor het College van D&H en de VV zelf. De aanbevelingen voor het College zijn voorgelegd voor een bestuurlijke reactie. Hierop is door het College aangegeven dat alle gedane aanbevelingen goed aansluiten op de ontwikkelingen rondom bestuurskracht binnen WSHD.

Zeer kort samengevat betreffen de aanbevelingen voor het College:

- De aanpassing van de oplegnotities: meer bestuurlijk en minder technisch.
- Mogelijkheden voor de VV om vooraf bij de organisatie detailinformatie in te winnen.
- Hanteren van eenduidige vormen van rapportages en definities.
- Een verbeterde aansluiting van majeure programma's met de P&C-cyclus.
- Meer rapporteren over effecten dan over afzonderlijke maatregelen of projecten.
- Overall-inzicht van de stand van zaken betreffende de KRW en de middelenbesteding.

De aanbevelingen voor de VV spiegelen deels aan de aanbevelingen die voor het college van D&H zijn gedaan. Daarnaast hebben de leden van de RKC aanbevelingen gedaan die meer het vergaderproces van de VV betreffen zoals in de vergaderingen minder tijd besteden aan details en een verbeterd proces van voorbereiding door vooraf alvast antwoorden bij de organisatie in te winnen.

Het eindrapport en de aanbevelingen van de RKC werden behandeld in de Cie. MBH van 13 september 2017 en de Verenigde Vergadering van 28 september 2017. Het College geeft aan de

aanbevelingen van de RKC te zullen overnemen maar over de wijze waarop, met name over de verbetering van de PDCA-cyclus, te willen spreken in het symposium over Bestuurskracht van 31 oktober 2017. De leden van de RKC waren hierbij aanwezig.

2.3 Onderzoek naar Technische Automatisering (TA)

Incidenten die zich rond het thema Informatiebeveiliging voordoen, halen zeer regelmatig de pers. Ook voor WSHD is een goede informatiebeveiliging en een betrouwbare ICT van groot belang. Reeds in het RKC-onderzoek van 2015 naar de effectiviteit van de waterzuivering kwam er een wisselend beeld naar voren betreffende de stand van de technische installaties en de daarbij behorende automatisering. Sommige installaties zijn verouderd en kwetsbaar voor uitval en het zich voordoen van storingen. Daarnaast is het van belang dat de veiligheid van de kantoorautomatisering goed is geregeld. Hacks zijn aan de orde van de dag.

Net als bij de KRW zijn hier ook de bevindingen van de RKC tot stand gekomen door onderzoek van documenten, verslagen van vergaderingen en het voeren van gesprekken met Heemraden en functionarissen van de ambtelijke organisatie. Ook hebben de leden van de RKC de AWZI Barendrecht, het gemaal Breeman en de Waterschapsbrede Controlekamer bezocht. Aan het onderzoek is door de directie en medewerkers van WSHD prima medewerking geleverd waarvoor de leden van de RKC zeer erkentelijk zijn.

Het onderzoek naar de vernieuwing van de TA is het tweede (en voorlopig laatste) onderzoek dat zich richt op de versterking van de kaderstellende en controlerende rol van de VV. Er was dus een duidelijke link met de aanbevelingen, gedaan in de vorige rapportage van de RKC inzake de KRW-maatregelen.

Op basis van de bevindingen in dit onderzoek hebben de leden van de RKC aanbevelingen geformuleerd voor het College van D&H. De aanbevelingen voor het College zijn voorgelegd voor een bestuurlijke reactie. Het College heeft in de bestuurlijke reactie enige nuanceringen aangebracht waarop door de RKC in een nawoord is gereageerd.

In de VV van 30 november 2017 leidde de procesgang van het opstellen van het ontwerp-VV-besluit tot discussie. Daar het College van D&H het ontwerpbesluit opstelt en daar dan de eigen bestuurlijke reactie in verwerkt, komt in onvoldoende mate naar voren dat de aanbevelingen van de RKC in eerste aanleg zijn gericht tot de VV. De VV constateerde dat de besluitvorming door deze gang van zaken onvoldoende recht deed aan de aanbevelingen van de RKC en de VV zelf dient te beslissen hoe met aan de VV gerichte aanbevelingen wordt omgegaan. Dit leidde tot de motie van de heer Klok die in meerderheid werd ondersteund. Mevrouw Kickert-Schotting stelde een amendement van het ontwerpbesluit voor waarin het college werd opgedragen de aanbevelingen van de RKC onverkort uit te voeren. Tevens werd het beslispunt toegevoegd dat het college in maart 2018 een notitie agendeert over de wijze waarop de aanbevelingen concreet vorm worden gegeven.

De aanbevelingen luiden zeer kort samengevat:

- De RKC beveelt aan de verantwoordelijkheidsverdeling binnen het College van D&H (in relatie tot de verantwoordelijkheden in de organisatie) voor de kernprocessen van het waterschap te herijken.
- De verantwoordelijkheden voor de ondersteunende rol die ICT kan leveren aan de vernieuwing van kernprocessen binnen het College kunnen expliciet worden toegewezen en verhelderd.
- Ook wordt aanbevolen dat de wijze waarop het College tot belangrijke keuzes komt voor de kernprocessen van het waterschap en de afwegingen die daarbij een rol spelen, worden herijkt. Samen met de commissie Bestuurskracht kan worden bepaald op welke wijze de VV vroegtijdig en beter kan worden meegenomen in die keuzeprocessen.
- De wijze waarop nu in de meerjarenbegroting projecten en middelen worden gekoppeld en soms meerjarig worden doorgeschoven, moet met een duidelijker toelichting gepaard gaan.

In dit verband beveelt de RKC het College van D&H aan om vertragingen of uitstel van projecten bij de begrotingsbehandeling explicieter te belichten.

- De VV dient toelichting te krijgen over het traject van realisatie van de WCK voor de komende jaren, de middelen die daar mee gemoeid zijn en de wijze waarop de informatiebeveiliging daarbij wordt ingevuld.
- De RKC heeft nu het watersysteem onder de loep genomen maar vindt het ook van belang dat de VV over de stand van zaken betreffende de informatiebeveiliging van kantoorautomatisering en waterzuivering wordt geïnformeerd.

2.4 Lidmaatschap NVRR en deelname aan Waterkring

De Rekenkamercommissie is lid van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissie (NVRR). De informatie over de ontwikkelingen in rekenkamerland en de publicaties van de NVRR worden nauwgezet gevolgd. Op 12 mei 2017 is deelgenomen aan het jaarlijkse congres van de vereniging en op 12 oktober 2017 aan de samenwerkingsdag van NVRR en AR (Algemene Rekenkamer).

In navolging van de opzet bij gemeentelijke rekenkamers werd enige jaren geleden onder de paraplu van de NVRR een zogenaamde 'Waterkring' gevormd. In kringverband werden regelmatig ontmoetingen tussen rekeningcommissies en rekenkamercommissies van waterschappen georganiseerd. Door vertrek van de voorzitter en de secretaris van de waterkring hebben in 2016 geen bijeenkomsten plaatsgevonden. De vacatures zijn inmiddels vervuld en er vinden weer nieuwe initiatieven plaats. RKC-lid Ria Quapp heeft deelgenomen aan een symposium dat was georganiseerd door de Waterkring van de NVRR bij het waterschap Amstel, Gooi- en Vechtstreek.

Hoofdstuk 3 Budgetoverzicht 2017

	Budget	Uitgaven	Budgetruimte
Vacatiegelden	€ 10.039	€ 7.708	€ 2.331
Diverse kosten, wo werving & selectie	€ 5.000		€ 5.000
Representatie	€ 1.000	€ 207	€ 793
Reis- en verblijfkosten	€ 1.000	€ 1.438	-€ 438
Contributies en bijdragen	€ 1.000	€ 702	€ 298
RKC Secretaris	€ 10.000	€ 5.726	€ 4.274
Onderzoekswerkzaamheden RKC	€ 24.000	€ 19.863	€ 4.137
Onderzoekswerkzaamheden door derden	€ 20.000		€ 20.000
Overige goederen en diensten			-€ 3.524
Totaal 2017	€ 72.039	€ 35.645	€ 32.870

Toelichting

De RKC stelt vast dat in het jaar 2017 vanwege de uitvoering van de onderzoekswerkzaamheden door de leden zelf zeer zuinig met de middelen is omgegaan en dat het niet gebruikte budget voor de RKC (inclusief de secretariële ondersteuning), totaal € 32.870 bedraagt. Voor het jaar 2018 zullen voor de onderzoeken wel externen in beperkte mate worden ingeschakeld. De regels laten echter niet toe dat er overheveling van het niet gebruikte budget plaatsvindt.

In het verslagjaar is de post reisgelden iets overschreden vanwege de extra kilometers voor de uitvoering van onderzoeken. De minpost bij overige diensten en goederen betreft een administratieve correctie daar de leden en secretaris van de RKC voortaan onderscheid maken tussen de reguliere representatie- en vergaderkosten en de uren ten behoeve van onderzoekswerkzaamheden.

Hoofdstuk 4 Onderzoeksprogramma 2018

Met de fractievoorzitters is op 15 november over het onderzoeksprogramma 2018 gesproken.

De RKC gaf aan zelf te opteren voor onderzoek naar: wegen, dijkversterking/HWBP en toepassing van de methode Duisenberg ter verbetering van de info van de P&C-cyclus.

In de discussie werd geconcludeerd dat er begin 2018 een rapport over wegen en wegbeheer zal verschijnen. Die onderzoeksresultaten worden eerst afgewacht. ~~afwachten.~~

De voorzitter van de RKC, André Hengeveld gaf aan dat hij graag een onderzoeksonderwerp kiest waarin de VV een klankbordfunctie kan vervullen. Door periodieke afstemming tussen de RKC en (een delegatie van) de VV over te nemen onderzoeksstappen kan goed worden vastgesteld of kaders en doelen in voldoende mate zijn vastgesteld en de info aan de VV geschikt is om de controlerende functie te kunnen vervullen. Hiervoor kan het onderwerp HWBP-2/dijkversterking worden gekozen. Uit vooronderzoek is dit als een geschikt onderwerp naar voren gekomen.

Als tweede onderwerp staat toepassing van de methode Duisenberg op het onderzoeksprogramma. De methodiek beoogt de inhoudelijke kwaliteit van de controlerende taak van een orgaan als de VV te versterken en te verdiepen en zo te komen tot een politiek sterk debat "voorbij" de technische vragen, waardoor tevens de interesse en betrokkenheid van de raadsleden bij het debat over de P&C- producten is en wordt vergroot. RKC-lid Filip den Eerzamen heeft met de methode ervaring opgedaan bij de gemeente Utrecht en zou dit ook bij WSHD kunnen faciliteren. Daar Heemraad Sas in het symposium over versterking van bestuurskracht heeft aangegeven ook samen met een delegatie van VV-leden naar de P&C-info te zullen kijken, zal met die actie afstemming plaatsvinden.

Als de budgetruimte dit toelaat, zal er in de tweede helft van 2018 ook nog ruimte zijn voor een derde onderwerp. De RKC van WSHD is benaderd door de RKC van het waterschap Rijnland om samen met andere RKC's een gezamenlijk onderzoek uit te voeren naar Gemeenschappelijke Regelingen. Alvorens hier op in wordt gegaan, zal er eerst een verkenning plaatsvinden. Hierover zal dan tijdig met de fractievoorzitters worden gesproken.

Nawoord van de voorzitter

In 2017 sloten de onderzoeken van de RKC van WSHD aan op het bestuurskrachtproces dat de VV had ingezet. De rapportages over KRW-maatregelen en Technische automatisering zijn dan ook vooral in die betekenis te zien.

Voor 2018 wil de RKC met de beoogde onderzoeken weer de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde beleid centraal stellen, waarbij wel de dialoog met de VV en met de organisatie blijft behouden.

De leden van de RKC hebben geconstateerd dat een open dialoog van belang is voor en bijdraagt aan de betekenis van de rapportages en de doorwerking van aanbevelingen. Het spreekt voor zich dat de komende onderzoeken van de RKC in 2018 op eenzelfde wijze worden uitgevoerd en daarmee de prettige samenwerking met de organisatie en de VV kan worden gecontinueerd.

Voor de samenwerking in 2017 zegt de RKC alle betrokkenen hartelijk dank !

Andre Hengeveld
Voorzitter RKC
Februari 2018
